

Sygn. akt I UK 238/16

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania M. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o emeryturę pomostową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (..) z dnia 7 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 stycznia 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 października 2014 r., mocą którego zmieniono częściowo zaskarżoną przez M. W. decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 27 stycznia 2014 r., w ten sposób, że przyznano wnioskodawczyni prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 stycznia 2014 r., w pozostałym zakresie postępowanie zostało umorzone.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, spór w sprawie dotyczył ustalenia daty nabycia przez wnioskodawczynię M. W. prawa do emerytury pomostowej, a konkretnie wyjaśnienia czy na skutek wniosku z dnia 7 stycznia 2014 r., prawo do tego świadczenia przysługiwało jej od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia przyznania jej

przedmiotowego świadczenia na mocy decyzji organu rentowego z dnia 28 lutego 2014 r.

W zakresie okoliczności faktycznych Sądy *a meriti* ustaliły, że wnioskodawczyni, w dniu 7 stycznia 2014 r. złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury pomostowej, legitymując się wymaganym ogólnym okresem ubezpieczenia oraz stażem pracy w warunkach szczególnych, który przypadał zarówno przed dniem 1 stycznia 1999 r., jak i po dniu 31 grudnia 2008 r. Ponadto, z treści wniosku, jak i dołączonych do niego dokumentów wynika fakt, że z dniem 31 grudnia 2013 r. doszło do rozwiązania stosunku pracy, jaki łączył wnioskodawczynię z jej dotychczasowym pracodawcą tj. Szpitalem [...]

Sąd Apelacyjny po dokonaniu opisu warunków otwierających drogę do uzyskania prawa do emerytury pomostowej (art. 4 z uwzględnieniem art. 5-12 ustawy o emeryturach pomostowych, jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 965), skonstatował, że wnioskodawczyni spełniała wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej, w tym rozwiązała stosunek pracy i z tym właśnie dniem powstało po jej stronie prawo do przedmiotowego świadczenia, tj. 1 stycznia 2014 r.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go w całości. Skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 965).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący odwołał się do podstawy wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne), mianowicie czy prawo do emerytury pomostowej przysługuje osobie, która w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczenia pozostaje w stosunku pracy, gdyż zgodnie z powołanym przepisem art. 4 pkt 7 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, z którym nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy. Nadto skarżący zauważa potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) oraz wyroku Sądu Okręgowego w K. i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie operuje podstawami uzasadniającymi przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nie chodzi też o formalne powołanie się na wybraną podstawę, lecz o jej jurydyczne uzasadnienie. Stąd skarżący jest zobowiązany do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

W przedmiocie pierwszej podstawy wnioskodawca zwrócił uwagę na występowanie istotnego zagadnienia prawnego. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Jak wyjaśniono w orzecznictwie Sądu Najwyższego przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Konieczne jest wyjaśnienie, jakie zagadnienie prawne występuje w sprawie i dlaczego jest ono istotne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, LEX nr 2110562). Skarżący w sposób ogólny odwołał się do wymienionej wyżej przesłanki, przedstawiając pytanie, na które - jego zdaniem - Sąd Najwyższy powinien odpowiedzieć.

Sformułowanie pytania, w którym wyrażone zostaje zagadnienie prawne, musi, jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2005 r., III PK 93/04), pozostawać w związku ze

stanem faktycznym sprawy. Nie może jednak polegać na kwestionowaniu ustaleń faktycznych czy oceny dowodów dokonanej przez sądy niższych instancji, działanie takie nie podlega bowiem kontroli Sądu Najwyższego w świetle art. 398³ § 3 k.p.c.

Lektura treści pytania prowadzi do wniosku, że skarżący swym działaniem pragnie osiągnąć taki efekt, kwestionuje bowiem prawidłowość ustaleń Sądów *a meriti* w zakresie określenia momentu nabycia prawa do emerytury pomostowej w aspekcie spełnienia przesłanek warunkujących nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia.

Zgodnie z ogólną zasadą, prawo do świadczeń z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa, przy czym chodzi o przesłanki, które musi spełnić osoba uprawniona do świadczenia (art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Analogicznie, prawo do świadczenia jakim jest emerytura pomostowa powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa (art. 15 ustawy o emeryturach pomostowych). Co do zasady prawo do tego świadczenia powstaje *ex lege* w dniu spełnienia ustawowych warunków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2001 r., II UKN 136/00, LEX nr 54876). Od tej zasady ustawodawca przewiduje wyjątek (art. 15 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych), tj. powstanie prawa przesunę się do końca okresu pobierania zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub wynagrodzenia chorobowego, który w przedmiotowej sprawie nie zachodzi.

Wykładnia językowa i funkcjonalna przepisów art. 4 i art. 15 ustawy o emeryturach pomostowych prowadzi do wniosku, że tylko kumulatywne, jednoczesne spełnienie wszystkich przesłanek warunkujących nabycie prawa do emerytury pomostowej prowadzi do nabycia prawa do tego świadczenia. Należy zatem ustalić dzień, w którym ubezpieczony ubiegający się o przedmiotowe świadczenie spełnia faktycznie wszystkie te przesłanki łącznie.

Jednym z warunków nabycia prawa do emerytury pomostowej jest rozwiązanie stosunku pracy (art. 4 pkt 7 ustawy o emeryturach pomostowych). W prawie ubezpieczenia społecznego rozwiązanie stosunku pracy występuje w podwójnej roli, tj. jako warunek realizacji prawa nabytego *ex lege* albo jako warunek nabycia prawa. Rozwiązanie stosunku pracy w roli warunku nabycia prawa

uniemożliwia ustalenie prawa, dopóki nie nastąpi rozwiązanie stosunku pracy (spełnienie się wszystkich warunków).

Artykuł 4 pkt 7 ustawy o emeryturach pomostowych czyniąc z rozwiązania stosunku pracy warunek nabycia prawa do emerytury pomostowej, łączy to prawo z zakończeniem pracy (stosunku pracy) w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a nie z ostatecznym odejściem z rynku pracy. Z tego względu rozwiązanie powinno dotyczyć tylko stosunku pracy uprawniającego do emerytury pomostowej. Bez znaczenia zatem dla nabycia prawa do emerytury pomostowej przez wnioskodawczynię ma fakt, że w dniu złożenia wniosku (następującym po dniu spełnienia wszystkich normatywnie określonych przesłanek łącznie) pozostawała w zatrudnieniu, wskutek ponownego nawiązania stosunku pracy.

Innymi słowy, prawo do emerytury pomostowej powstaje *ex lege* w tym dniu, w którym wnioskodawczyni spełniła wszystkie warunki wymagane do jego nabycia. Na gruncie przedmiotowej sprawy będzie to oznaczać, że prawo do emerytury pomostowej powstało w dniu, w którym został spełniony ostatni z kumulatywnych warunków przewidzianych w art. 4 z uwzględnieniem art. 5-12 ustawy o emeryturach pomostowych, tj. rozwiązała stosunek pracy. Skoro zatem prawo do emerytury pomostowej powstaje z mocy prawa, to wydawana w tym przedmiocie decyzja organu rentowego ma wyłącznie charakter deklaratoryjny (stwierdzający spełnienie przez ubezpieczonego określonych ustawowo przesłanek nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia), a nie konstytutywny (prawokształtujący).

Mając na uwadze powyższe, można podnieść, że wystarczającą przesłanką nabycia prawa do emerytury pomostowej jest spełnienie przez wnioskodawczynię wszystkich warunków *in abstracto*, a zatem niekoniecznie potwierdzonych deklaratoryjną decyzją organu rentowego.

Skarżący nie zdołał przekonać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wykładni przepisów prawa, które zostały przywołane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Suma powyższych uwag obliuguje do odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w myśl art. art. 398⁹ § 2 k.p.c.

l.n